

توفان شن

مرتضی سلطانی

ویراستار: علی اعوانی

سلطانی، مرتضی، ۱۳۳۱-

توفان شن/ مرتضی سلطانی؛ ویراستار علی اعوانی- تهران: انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران (نشر اجا)، ۱۳۸۹.

۲۵۱ص - (نشر اجا، ۱۶۱)

ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۳۰-۸۴-۰

شابک: ۲۷۰۰۰ریال

۰۱ جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷- خاطرات. ۰۲ ایران. ارتش. نیروی زمینی- هوانیروز- خاطرات. الف. اعوانی، علی، ۱۳۳۷- ویراستار. ب. سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران. انتشارات. ج. عنوان.

DSR۱۶۲۹ ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲ شماره کتابشناسی ملی ایران

توفان شن

نویسنده	:	مرتضی سلطانی
ویراستار	:	علی اعوانی
طرح روی جلد	:	جواد انصاری
صفحه آرا	:	کبرا طیبی
شمارگان	:	۳۰۰۰ نسخه
نوبت و سال چاپ	:	اول / ۱۳۸۹
قیمت	:	۲۷۰۰ تومان
ناشر	:	نشر اجا
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۶۶۳۰-۸۴-۰

□ نشانی: تهران - صندوق پستی ۱۷۱۴ - ۱۱۱۵۵

□ تلفن ۸۱۹۵۴۴۲؛ دورنگار: ۸۸۴۱۱۰۴۷

□ مرکز عرضه محصولات فرهنگی ارتش: تلفن: ۸۱۹۵۴۴۱۹ - ۳۳۳۰۹۱۱۸

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۷.....	سخن آغازین.....
۹.....	مقدمه.....
۱۳.....	سلام دلاور!.....
۲۳.....	قهرمان.....
۲۹.....	حلالم کن.....
۳۹.....	تپه ۱۲.....
۴۳.....	شهید، اسیر و مفقودالاثر.....
۵۱.....	پرواز تا ابدیت.....
۶۱.....	شناسایی.....
۶۹.....	سوخته پیکر.....
۸۷.....	شاهد.....
۸۹.....	بالگرد نجات.....
۹۲.....	دب خردان.....
۹۷.....	مهران آزاد شد.....
۱۰۵.....	لیلی و صفدر.....
۱۰۹.....	مثلث مرگ.....
۱۱۵.....	صحرای کربلا.....
۱۲۶.....	قدم نورسیده مبارک.....
۱۲۹.....	گاومیش و دشمن.....
۱۳۵.....	پوتین باران.....
۱۳۶.....	انتقام.....
۱۴۴.....	قهرمان آزاده.....
۱۵۱.....	خلبان هیبی.....

۱۵۵	 فلاسک چای
۱۶۰	 پوتین یخی
۱۶۳	 سوداگران مرگ
۱۶۹	 بکاو و بکش
۱۸۲	 پیکر شهید
۱۸۳	 عقاب
۱۸۴	 خیرچین
۱۸۵	 سر پستونک
۱۸۷	 صدقه
۱۹۱	 عملیات برون مرزی
۱۹۳	 پیرمردها
۱۹۵	 هلال احمر
۱۹۸	 ایمان و ایران
۲۰۰	 جنگنده سوخو
۲۰۲	 خرمشهر آزاد شد
۲۰۵	 الفرار
۲۰۷	 نی زارها قصه می گویند
۲۱۱	 کانی مانگا
۲۱۹	 بلندی های لولان

سخن آغازین

تاریخ، چراغ راهی است که به وسیله نسل‌های گذشته برای ما و آیندگان افروخته شده است و همه نسل‌ها موظفند که به نوبه خود و بدون حب و بغض، آن را همان‌طور که وقایع رخ می‌دهند، تکمیل و به نسل‌های بعد بسپارند.

تاریخ‌نگاری شفاهی، گونه‌ای مشخص و تعریف شده از روش‌های تدوین تاریخ است که تمامی حوادث و وقایع یک عصر را از زبان راوی؛ یعنی کسانی که در پدید آمدن وقایع نقشی داشته‌اند و یا دست‌کم ناظران نزدیک، مطلع و واقع‌بینی بوده‌اند، ثبت و ضبط می‌کند.

تاریخ‌نگاری شفاهی و بیان هر آنچه زمانی بر صفحه روزگار رخ داده و ناگفته و نانوشته مانده، به‌ویژه در زمینه دفاع مقدس و در محدوده عملکرد شجاعانه و قهرمانانه ارتش جمهوری اسلامی ایران، درخور اهمیتی بسیار است.

این اهمیت وقتی بیشتر جلوه می‌کند که حیطه‌بندی‌های حفاظتی و تلاش کارکنان ارتش در اجرای قوانین و مقررات برای نگهداری یا از بین بردن اسناد محرمانه، باعث شده است تا بخش عمده‌ای از صورت‌جلسه‌ها، طرح‌ها، نقشه‌ها، اسناد و مدارک، عکس‌ها، فیلم‌ها، دستورالعمل‌های رزمی و... از میان برود و تنها بخش ناچیزی از اطلاعاتیه‌های نظامی و یا دستورهای عملیاتی باقی بماند.

از این‌رو با توجه به اهمیت تاریخ شفاهی و نقل وقایع جنگ تحمیلی به وسیله دلیر مردانی که در زمین، هوا و دریا در صحنه کارزار بوده‌اند،

ضرورت اقدام عاجل در جمع‌آوری این خاطرات که گذشت زمان و گاهی وقایع دیگر آنها را از دسترس خارج می‌کند، بیش از پیش باید مورد توجه قرار گیرد.

بدیهی است ثبت و انتقال خاطرات رزمندگان اسلام، از سویی باعث خواهد شد تا نسل آینده با غرور و مباهات به دفاع مقدس ملت، ارتش و نیروهای رزمنده‌اش نگاه کند و از سوی دیگر، مانع قلب واقعیت‌ها و حقایق از سوی ناهلان و ناآشنایان به امور دفاع مقدس می‌شود.

و اینک «توفان شن» مستندی از تاریخ شفاهی ارتشیان این مرزوبوم در هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران است که بیانگر حوادث دوران دفاع مقدس و سال‌های پیش و پس از آن می‌باشد که به محضر شما عزیزان تقدیم می‌شود.

ما را در تکمیل این هدف و رسیدن به آرمان‌های والای آن از راهنمایی‌هایتان بی‌بهره نگذارید.

مقدمه

جنگ؛ جان گیر، خانمان سوز و ویران کننده است. امنیت برپاداده، آزادی سلب کن و جدایی افکن است. مهم تر از همه، لکه ننگی است که تا ابد بر جبین عامل و مسببین آن می نشیند و بر سینه تاریخ ثبت می شود.

در دوران هشت سال دفاع مقدس، این افتخار نصیب شد که در بیشتر عملیات ها حضور داشته باشم. گذشته از وظیفه، موقعیت شغلی و مهم تر از آن وظیفه سربازی ایجاب می کرد که همواره همراه با دیگر نیروهای هوانیروز و بالگردهایش برای پاسداری از آسمان و زمین این مرز و بوم در آسمان جبهه های جنوب و غرب میهن عزیزمان، ایران اسلامی حضور یابم و شاهد ایثار رزمندگان باشم تا بتوانم با عنوان یک نگارنده، مشاهداتم و خاطرات نیروهای هوانیروز و دیگر سلحشوران را به قلم بگیرم.

دوران جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، در اصل هشت سال؛ اما برای نیروهای هوانیروز دوازده سال بود. به جرئت می توان اذعان کرد که این آسمان نوردان ایثارگر، به جای هشت سال قریب به دوازده سال در مناطق جنگی حضور داشتند که نوزده ماه از آن مربوط به قبل از شروع جنگ تحمیلی - اسفند ماه ۱۳۵۷ تا شهریور ماه ۱۳۵۹ - است که به دلیل اغتشاشاتی که گروهک های محارب در مناطق شرق، جنوب و به ویژه غرب کشور عامل آنها بودند، صرف شد را شامل می شود. دو سال دیگر هم از ۱۳۶۷ تا ۱۳۶۹ - است که همراهی با گروه های میانجی و ویژه سازمان ملل متحد در مرزهای دو کشور ایران و عراق را می توان به حساب آورد. اواخر سال ۱۳۵۷ و سال های ۱۳۵۸ و نیمه اول ۱۳۵۹، مناطقی از غرب، شرق و جنوب ایران دستخوش آشوب های کوچک و بزرگی قرار گرفتند که مسببین

آنها در اصل استکبار شرق و غرب و در فرع گروهک‌های ریز و نه چندان درستی بودند که با ادعاهای واهی، رو در روی نظام جمهوری اسلامی ایستادند و با ایجاد درگیری‌های مقطعی و ترورهای ناجوانمردانه و به‌ویژه بمب‌گذاری و کمین در بین راه‌های درون و برون شهری، آسایش و امنیت را از مردم سلب کردند. این اعمال موجب شد که برای سرکوب آنها و قطع کردن دست‌آیادی بیگانه، نیروهای مسلح ایران و به‌ویژه هوانیروز به مقابله با آنها برخیزند و شهدای گران‌قدری نیز در این راه تقدیم انقلاب و مردم اسلامی ایران کنند. سادگی و ناآگاهی مردم این مناطق دورافتاده، مستمسک فرصت‌طلبانه‌ای برای گروه‌ها و دسته‌های مزدور و مخالف با جمهوری اسلامی شده بود که با گرفتن خط‌وربط از بیگانگان، بتوانند اقدام به براندازی و تجزیهٔ قسمتی از خاک این مملکت کنند که خوشبختانه با حضور و مبارزهٔ نیروهای خالص و مخلص از ارتش، سپاه پاسداران، نیروهای مردمی و به‌ویژه هوانیروز، نقشهٔ پلید آنها نقش بر آب شد. دو سال پس از پایان جنگ نیز همراه شدن با نیروهای سازمان ملل متحد بود که این همراهی و همکاری شامل، گشت‌زنی و محافظت هوایی - زمینی از حدود و ثغور کشور، مناطق جنگ‌دیده، جابه‌جایی نیروهای تفحص و پاکسازی و سایر موارد را در بر می‌گرفت. در کنار این دو مقولهٔ سنگین، مبارزه با سوداگران مرگ و کاروان‌های مواد مخدر هم که بیشتر در منطقهٔ شرق کشور و مرزهای مشترک با افغانستان و پاکستان رخ داده می‌دهد، بی‌وقفه ادامه دارد که شهدا و جانبازان فراوان نیروهای هوانیروز، نیروی زمینی، انتظامی و مردمی، اسناد انکارناپذیری در بیان این ادعا هستند.

غرض از مطالب یاد شده، حضور در این مأموریت‌ها که همراه با لمس و رؤیت مستقیم حوادث بی‌شمار تلخ و شیرین بودند، برای بعضی از نظامیان که دستی به قلم و سروکار با مطبوعات داشتند، دریایی تمام نشدنی از مطالب دست‌نخورده بودند که می‌توانستند ایام فراغت را به نوشتن و

یادداشت بگذرانند و پس از جنگ به چاپ و ثبت در تاریخ بپردازند. این سپردن به شرطی می‌توانست مفید فایده باشد که در مرحله نخست، راستین و بی‌گزار باشد و در مرحله دوم، همراه با همه اتفاقات جوانب و حواشی به قلم گرفته شوند. نگارش نیش‌ها و نوش‌ها، شرح شکست‌ها، پیروزی‌ها و حواشی آنها، اسناد حقانیت نیروهای مسلح ایران در جنگ هشت ساله هستند که هریک بدون وجود دیگری، ارزش و قداستی نمی‌توانند داشته باشند. به قول حجت الاسلام علی اکبر هاشمی رفسنجانی «اگر دشمن ما ضعیف و یا ما در تمام عملیات‌ها پیروز بودیم، چرا جنگ هشت سال طول کشید؟»، واقعیت‌های ایام دفاع مقدس، مصداق حقیقت غیرقابل کتمان هستند که نویسندگان و محققین جنگی ما به ندرت به آن پرداخته‌اند و بیشتر کتاب‌هایشان در باره نوش‌ها یا پیروزی‌هاست. یا کسانی درباره جنگ دست به قلم شده‌اند که براساس تعریف و یا واگذاری خاطرات مکتوب به آنها بوده است. قلم هرچه شیوا و شیرین باشد و نویسنده هرقدر توانا و احاطه به کلمات داشته باشد، هیچ زمانی قادر به تشریح و انعکاس صحنه‌هایی که یک نویسنده ناظر در جنگ که حضور مستقیم داشته و با تمام وجود چگونگی وقوع حوادث را لمس کرده است، نمی‌تواند باشد. یا تشریح تکه پاره‌های انسان و هر موجود دیگر و حتی متلاشی شدن و سوختن گیاهان و درختان و به‌ویژه نخل‌های سوخته و سربریده خوزستان را هیچ نویسنده و هنرمندی بی‌حضور و ناظر بودن، قادر به خلق و تشریح میزان سبُعیت دشمن و بروز احساسات عمیق آن مجروح و اسیر در مانده در میدان جنگ نیست. روایات و خاطرات جنگ اگر همراه با نیش و نوش نباشند فاقد ارزش هستند؛ زیرا بخشی از حقایق تحریف و از بین برده شده‌اند. قلم‌زدن درباره یک جنگ زمانی گوارا و دلچسب است که سندیت داشته باشد و با حقایق وفق دهد. قضاوت درباره نوشته‌های جنگ و نویسندگان آن را تاریخ به خوبی عهده‌دار است و حقایق را به روشنی و بدون کم و کاست برای آیندگان فاش می‌کند.

پیروزی و فتوحات، نوش‌های جنگ و افتخارات هستند و شکست‌ها و نیش‌ها، تجارب ارزشمندی برای پیروزی در جنگ‌های آینده می‌شوند. جنگ، رمز و راز و اسرار و ناگفته‌های زیاد دارد. نیش و نوش آن بسیار و فراز و نشیب‌هایش فراوان‌تر. ناگفته‌ها و نیش‌ها نیز باید به روشنی نوشته شوند و برمقتضای زمان به چاپ برسند. تاریخ و به‌جا مانده‌ها از حوادث روزگار، صادقین را ارج نهاده‌اند و مغرضین و تحریف‌کنندگان و سفارش‌نویسان برای نان و آب را هم مذمت کرده‌اند. وظیفه‌ی یک محقق و نویسنده جنگ بسیار سنگین و مسئولیت خطیری بردوش دارد که اگر در نگارش وقایع کوتاهی و بنا به هر دلیلی سهل‌انگاری کرده باشد، مرتکب خیانت بزرگی شده است. خیانتی که به فرهنگ و نسل‌های آینده و آگاهی‌ندادن راستین ختم شده است. این کتاب (۲۰ عملیات ۲۰ خاطره ۲۰ شهید)، دل‌گویه‌هایی راستین و مشاهداتی هستند که براساس واقعیت با اندک پردازش به قلم گرفته شده‌اند. خاطراتی که مربوط به نیروهای شجاع و مؤمن هوانیروز هستند که در طی ۱۲ سال حضور در درگیری‌ها و جنگ، اتفاق افتاده‌اند و اینک تقدیم شما می‌شوند.

مرتضی سلطانی